

БЪЛГАРСКА КЛАСИКА ЗА ДЕЦА

Листило клонче

стихотворения за деца

ЙОРДАН СТУБЕЛ

ПАН

**ЙОРДАН СТУБЕЛ
ЛИСТИЛО КЛОНЧЕ
СТИХОТВОРЕНИЯ ЗА ДЕЦА**

chitanka.info

Истинското име на известния детски писател Йордан Стубел е Йордан Иванов Бакалов. Роден е в София на 19 февруари 1879 година и е от малкото писатели за деца, прекарвали по-голяма част от живота си в столицата. Макар че завършва право в СУ „Свети Климент Охридски“ той от ранна възраст се ориентира към литературата. Интересът му е насочен към фолклора и затова в първите му поетични опити се усеща влиянието на народната песен. Издава стихосбирките „Съдба“ и „Веселите роднини“. Истинското си призвание, обаче, авторът намира, когато в началото на 30-те години на двадесети век започва да пише стихове за деца под псевдонима Йордан Стубел. Макар и градско чедо, той майсторски описва природата, живия горски свят, сезоните и хората от село. Стиховете му са жизнени и написани с много хумор. И в тях нерядко се усеща влиянието на народното творчество, особено в приказните поемки.

Най-доброто от стихотворното му творчество за деца е събрано през 1975 година в представително сборниче, наречено „Листило клонче“.

ЗЕЛЕН СЕ ЗДРАВЕЦ ПРОВИКНА

*Зелен се здравец провикна
и златно зрънце поникна.
— Събуждайте се, мецани,
и вие, горски поляни.*

*Събуждайте се, пчелици,
излезте вече, овчици,
напъни зюмбюл, латинка
във бабината градинка.*

*Събуждайте се, дечица,
да идем в гора-горица,
на гости Скворец ни кани
в игличините поляни.*

БАБА МАРТА БЪРЗАЛА

*Баба Марта бързала,
мартенички вързала:
морави, зелени,
бели и червени.*

*Първом на гората —
да листят листата.
И да дойдат всичките:
щъркелите, птичките,
първият певец,
Косер хубавец.*

*После на градините —
да цъфтят гиргините
и латинки алени,
и божури шарени.
Ябълки да зреят,
круши да жълтеят.*

*А пък на дечицата
върза на ръчицата
мартеници чудни
със ресни червени.
да са ранобудни,
да растат засмени.*

ЩЪРКЕЛИТЕ ИДАТ

*Ниско над полето
щъркелите, ето,
огладнели вече,
идат отдалече.
Малко закъснели,
шарени и бели,
дълги дългокраки,
тракат човки яки.
Таз земя позната
пази им гнездата,
пази ги с години
над стрехи, комини.
Затова пристигат,
кацат се и дигат,
ходят по полята,
веселят децата.
Дълги човки тракат
и засмени чакат
в росните ливади
кекерици млади.*

ХЕЙ, ЮНАЧЕ...

*Хей, юначе Кукуряче,
със накривено калпаче,
много рано зеленееш
и се киприш, и ми пееш.*

*— Слушай, малко Буболече,
пролетта настъпи вече,
на игличина поляна
рипа весела Мецана.*

*Да се знае, да се чува,
с китка здравец лазарува
на роднини и познати,
на сюрмаси и богати...*

ЗАСРАМЕНА

*Буболечка-лечка
седнала на клечка,
да ми се надува,
главица да вири,
зер и тя с гъдулка
знаела да свири!
Постъкми се малко
и почна да търка,
почна, но, горката,
отначало сбърка.*

*Ех, пък кукуряка
като чу, та прихна,
та от смях полето
два дни не затихна!
Вика, та се къса:
— Тичайте, другари,
тичайте, елате,
свирци-цигулари,
вижте буболечка
как свири на клечка!
А пък тя, горката,
като млада булка,
пламна и захвърли
пустата гъдулка.*

*Пламна като огън
и от срам заплака,
а до нея весел
смей се кукуряка...*

МАРТЕНИЦИ

*В нашта пролетна градина
цъфна алена коприна,
цъфна жълта и пембяна
на игличина поляна,
Баба Марта я наплете
със пискюлчета и цвете,
и навърза по кошари,
на овчарки и овчари,
на кълните ечмени —
да са росни и зелени,
по егреци, по лозята,
на горите по листата,
по широки равни двори,
по хамбари и обори —
да са пълни тежки крини,
плод да има по градини,
та да пеят от душица
всички български дечица,
да дочакат ранобудни
нови мартеници чудни.*

МОМА ХУБАВИЦА

*Цъфнала е в момина градина
на два реда алена калина,
а до нея гледа ясноока
бяла ружа, тънка и висока.
Росни да са, малка хубавица
вечер ги поливала и пяла,
в люлчица градинска се люляла:
— Ти люлей ме, люлчице, полека
нека дреме къщната пътека,
да остана сама-самничка,
да ми пее само златна птичка,
да ме свари бялата зорница,
да порасна чудна хубавица
като тази ружа ясноока,
като нея тънка и висока.*

РАННА ПРОЛЕТ

*Плъзнали са бръмбарите
и овчари с кучетата,
седнали са бабичките
да си галят внучетата.
А на прага дядовците
запушили луличките —
хем си стягат цървулите,
хем си броят паричките.*

*Мързеливо над стрехите
налягали котациите,
мъркат, мъркат под слънцето
и си сучат мустаците.
По мегдани, из нивите
викат гайди с пискуните:
— Живо, здраво — до лятото
да узреят кратуните!*

ЖЕТВАРСКА ПЕСЕН

*На листо в една усойна
кацна птичка сладкопойна,
клъвна мъничко тревница
и заниза песенчица:
— Ред по редом се редете,
рано жътва започнете,
нека звъннат паламарки,
на жетвари и жетварки,
та да чуят златни ниви,
утром гургулици сиви,
че се ронят по нивята
на пшеницата зърната.*

ОГРЯЛА Е МЕСЕЧИНА...

*Огряла е месечина
бял трендафил във градина —
та поръси среди лято
само сребро, само злато.*

*Всяко стръкче и тревица
върза бисер и жълтица.*

*Утром росна и засмяна
да ги бере Янка, Яна,
а пък вечер във градина
да ги ниже на коприна.*

БЯЛО ПЕРЦЕ

Бяло перце-перушинка
спряло в Янина градинка,
да почине, да погледа
жълта ружа на два реда.
Бяла Яна гласовита
пее песни и го пита:
— Перушинке, перце леко,
като идеш отдалеко,
като ходиш нашироко,
нашироко и високо,
не видя ли в късно лято
по горите малко ято,
сто врабеца гладни, сиви
да се реят сговорливи?
Вчера сутрин тука бяха,
а на пладне отлетяха.
— Срецнах, Янке, бяло ято
да ми зоба жълто злато.
Зобаха си, сговорливи,
сто врабеца гладни, сиви,
каниха се, Янке, Яно,
пак да дойдат утре рано,
че ти носят за гердани
жълто злато и мерджани.

ЕСЕН

*Мое стадо неброено,
равно поле осланено,
и ти, горо пожълтяла,
и ти, птичко закъсняла,
и вий, ручеи студени —
що така сте нажалени?*

*— Ех, побратиме, овчарко,
няма вече слънце жарко,
няма китната иглика,
ни врабец да чурулика,
няма радост по егрека,
смях по горската пътека,
само вятъра несвесен
свири есенната песен...*

ТАКА ВРАБЧЕТО ЧУРУЛИКА...

*На градинската врата
чукна жълта есента.
И Септември ѝ отвори,
па ѝ весело говори:
— Гостенко, добре дошла!
Заповядай, влез, ела!...
Плодовете пожълтяха
и къпините узряха,
и ще има да ядем,
живо-здраво да растем,
та след зимата, когато
дойде веселото лято,
рано още от зори
да сме годни за игри!*

ФИДАНКА

*Неусетно лятото премина,
но ще видиш, синко, догодина
как и тази мъничка фиданка
ще разлисти и ще хвърли сянка.*

*А до друга пролет цветовете
ще се бялнат между клоновете,
после плод ще вържат и налято
ще жълтеят круши като злато...*

*Тъй растат в градини и полета,
и по ниви класове, дръвчета —
веселият дъжд ги напоява,
слънцето честит живот им дава.*

ВРАБЧОК

*Де отиде? Как премина
лятото и таз година?
Ала ей че пак Врабчока
от тополата висока
нажалено чурулика,
да го чуят виком вика:
„Бях по ниви, по хамбари
и край весели кошари,
вред храница благодатна
зобах в утрината лятна.
Веселих жетварки млади
и косачи по ливади.
Ала вече есента
брули жълтите листа.
Натъжен, сега в неволя
от сърце ще се примоля
пак за мъничко храница
на немирните дечица“...*

ЕСЕННА ПЕСЕН

*Птичко моя закъсняла,
и ти, горо пожълтяла,
и вий, ниви и баури,
чуйте, вече есен свири...*

*Свири над стрехи, комини,
пее в глухите градини
и с окапалата шума
съска някъде низ друма.*

*А дъждът вали, потраква,
сякаш лятото оплаква,
и без радост, без надежда
нещо шепне и нарежда.*

*Че над синори и ниви
дните тягостни и сиви
пак ще станат ясни, бели,
щом земята сняг застели.*

ГРОЗДОБЕР

*Рано с ясната зорница
стана Янка хубавица,
със роса да се умие,
тънка песен да извие,
преди слънце по лозята
да отиде при децата...
Па вървяла, що вървяла,
на една полянка спряла.
Чули я врабците диви
и кадънки горделиви.
— Хей вий, птички сладкопойни
от полета и усойни,
дигайте се, с мен тръгнете
или пътя ми кажете,
вече слънце е огряло
и е жълто пожълтяло
тежко грозде — златно злато, —
грее с веселото лято.
Със огънове, с песни вчера
почна вече гроздобера...*

ГЪБА

— Добро утро, дружке,
гъбо Червенушке,
що си тъй самичка
като кукувичка?
— Ах, сестро, сестричке,
мънина мушичке,
жълта есен свире
по гори, баури
и по дървесата
няма ги листата,
и не пеят чудни
птички ранобудни.
Затова самичка
като кукувичка
в таз гора студена
тъй съм натъжена.
Нямам нито братец,
нямам ни сестрица,
няма де да сложа
алена главица...

ВРАБЧОВАТА МЪКА

— Добро утро, врабче сиво!...
Що си днеска мълчаливо,
неопрано, неумито,
пък отгоре и сърдито?
Дали гъста мъгла сипна,
дали мравчица те щипна,
или едър лешник свари,
че те клъцна и удари?

— Що ме питаш, що ме маеш,
нали виждаш, нали знаеш —
житце нямам във хамбара
ни трошица за попара.
А пък зла се зима кани
по ливади и поляни
и не зная що да чина
с тая гола перушина...

СНЕЖИНКА

Ой, снежинке бяла,
що си закъсняла,
пак ли със врабчето
беше на полето?

— Не, детенце будно,
бях във царство чудно,
там играх игралки
със другарки малки,
с братчета, сестрички,
все от сняг звездички.
Закъснели — ето,
идем от небето.

ЗИМА И ГОРА

*Горо, горо побеляла,
ни сънувала, ни спала,
що си без цветя и птички,
без овчари и козички?*

*— Зла е зима зазимила,
всичко с преспи е покрила —
и пътеки, и кошари,
затова съм без овчари.*

*Ала аз съм още будна,
чакам нова пролет чудна,
кукуряка и синчеца,
и синигера певеца.
Да поникнат пак в полята
светли, чисти семената.*

ЗИМНА РАДОСТ

*Вредом сняг е навалял,
ей го пада чист и бял.*

*Над гори и равнини
стеле меки пелени.*

*А блажено под земята
сън сънуват семената.*

*че над черните бразди
майчица грижовна бди,*

*с топли дрехи ги покрива
и им пее, и приспива,*

*и ги пази от студът
напролет да изкласят.*

ХЕЙ, ДРУГАРИ...

*Хей, другари
сурвакари!
Хей, юнаци
със калпаци!*

*Дрян е цъфнал на поляна
с чудно хубава премяна:
всяка клонка позлатена,
всяка пъпка посребрена
с бял варак и мразовина.
Сурва, весела година!...*

*Едро жито по хамбари,
тлъсти агнета в кошари,
руйно вино по мазите,
мед и восък по пчелите,
пълна къща със имане —
мир и обич да настане,
да живеят като братя
всички хора по земята,
че земята е градина...
Сурва, весела година,
до година, до амина...*

МЕЧЕТО СУРВАКА

*Сиво мече
дрягн насече.
Нашари го,
накичи го
с януарска мразовина
и със алена коприна.
Па отблизо и далече
провикна се сиво мече:
„Сурва, сурва до година,
до година, до амина!...
Зелен здравец по горите,
сладко грозде по лозите,
жълто жито по хамбари,
бяло стадо по кошари,
пълни ракли със имане
за стопанки и стопани.
А на малките дечица
в пошовете по жълтица,
да растат и таз година
като ябълка в градина!...“*

МАЛЪК СЕЧКО

*По голите баири
сърдито ей го свири,
ту вее низ градини,
в огнища и комини,
ту шари по стъклата,
на зимата цветята.*

*Ту вее преспи бели
по друми запустели,
ту спре и пак удари
над стрехи и кошари
и шепне с обич свята
на зърното в земята.*

*А то, зърното, чува
и вече му се струва,
че горе слънце грее
и малка птичка пее,
ала седи и чака
да цъфне кукуряка...*

ПЕСЕН

*Шушул-мушул-шушулак,
с рунтав мечешки калпак,
с пояс дълъг до коляно
ида пак, дечица, рано,
да пропъдя снеговете,
от реките ледовете,
пак да цъфне като цар
жълт и пламнал минзухар.*

*Шушул-мушул-шушулак,
със брада и със кривак
мен ме чакат млади, стари
и овцете по кошари,
да ги пусна из баири,
с буйно весели пастири,
пак да грейне като жар
златен пролетния цар.*

*Шушул-мушул-шушулак,
ида от небето чак;
с пояс дълъг до коляно,
да ви будя сутрин рано,
че ще мине ластовица
над немирните дечица,
чак тогава с буден глас
ще ви кажа кой съм аз.*

ТИ РОСИ, РОСИЦЕ...

*Ти роси, росице,
над трева и листи —
утре да са чисти.
Шума и ливади
весело да греят
и да зеленеят.*

*Утре цветен Гьорги
с пролетните птички
ще обходи всички:
младите посеви,
къщи и стопани,
и гори, поляни.
Ний ще го посрещнем
с клончета върбица
и със песенчица;
той ще ни дарува
дни честити, леки
и имот на всеки,
ниви и градини,
мед като жълтица,
жито и пшеница...*

ЛИСТИЛО КЛОНЧЕ

*Листило клонче калина,
листило цвете в градина.
До него с гердан на шийка
мънино птиче Скатийка
пее ли, пее честито:
да никне овес и жито,
да никне просо-храница
и детелина тревица.*

*Дочуха в бели кошари
все подранили овчари.
Овчар ми свирка засвири
и младо стадо потири.
Дочуха моми, ергени,
увиха китки зелени.
На всяка китка жълтица
за ситни, дребни дечица...*

СВИЛА ГНЕЗДО ВРАНУША

*Сред полето на круша
свила гнездо Врануша.
Свила го е, горкичка,
без другарки, самичка,
до зелена тревица
и до бистра водица.
Че напети гарджета,
все немирни момчета,
ще се ширят честити —
и доволни, и сити,
ще ми грачат на круша,
да се радва Врануша.*

ПРАЗНИК

*Пее славей във градинка
между ружи и латинка.
Слуша ясната зорница
чудната му песенчица.
— Пей ми, птичко подранила,
аз съм всичко посребрила —
и тревите, и листата,
и на птичките перцата.
Със зората съм зорила,
всяко цвете оросила,
да са чисти и умити,
още весели, честити.
Снощи слязох на земята,
над горите и полята,
нося радост от небето —
чуден празник за детето...*

ЧУДНАТА ПЕСЕН

*Никнала тревница
под върба-върбица.
Никнало игличе,
лайка и кокиче.
Слънцето ги гряло,
птиченце им пяло
и ги веселило
радостно и мило,
от душа-душица,
с чудна песенчица.*

*Ала ей заграка
шарената сврака.
Махна със крилете
над трева и цвете
и със завист ядна
птичката нападна,
от листа и клони
песните прогони.
И не чу се вече
близо и далече
рано във усойни
песни сладкопойни...*

*Залиняха всички
цветенца, тревички,
сякаш че полята
ослани сланата.
Само жаловито
късно нейде — скрито,
свиреше щурчето*

тихо низ полето.

.....

*Този свят чудесен
не цъфти без песен...*

ГУРГУЛИЦА ГУКА

*Ни роси росица,
ни ветрец повява,
гургуличка гука,
клони разлюлява.
Под дърво брезово
млад юнак се мери,
пиле нажалено
дума и трепери:
— Не мери ме, братко,
палаво юначе,
аз съм сред гората
мънино сираче.
Затова от тъмно
гукам нажалено,
да ме чуе майка
от дърво зелено.*

ГОРСКА ПЕСЕН

Сърна-сърничка
тръгна самичка,
дето полека
вий се пътека.
Ронят се дренки —
зрели, червенки —
ронят се сини
едри къпини.
Ала самичка
сърна-сърничка
утром минава,
вечер остава,
па се оглежда
и се навежда.
Пийне водица,
хрупне тревица
сочна, зелена,
росна, росена.
Па си мърмори
и си говори.
Дивата круша
само я слуша...

КОС И МЕЧЕ

— Мече, мече, малко мече,
де отиваш? — кос му рече.
— Де така по тоз дъждец?
Пак ли тръгна за медац?
— Косчо-босчо, та не чу ли?
Едър лешник се търкули
и ме викна на игра
във зелената гора...
Ще бера с роса росени
сладки ягоди червени,
крушки вкусни и узрели
като злато пожълтели
и да търся татко, мама,
че ги в къщи още няма...

ЗАЙЦИ СТРАХЛИВЦИ

*Катеричка скача,
лист по лист се рони,
дигат шум и врява
лешникови клони.*

*Чули сиви зайци
в горските букаци,
трепнали горките,
вирнали мустаци.*

*Сгушили са всички,
сврели се в шумака,
царят им продума:
— Пак война ни чака,*

*зайци-юначаги,
нека сме готови,
дръжете по-високо
пушки и ножове!*

*Хукнали тогава
всички през баира.
Катеричка скача,
лешници събира...*

ЛАТ-ЛАТИНКА

*Лат-латинка
във градинка
нацъфтяла,
жълта, бяла,
цвят люлее
и се смее,
че Щурчето,
тъй напето,
все я дири,
да ѝ свири.
А пчелица —
хубавица,
с пипалцата,
със крилцата
ту се трие,
ту ѝ пие
и росата
от листата,
и прашеца
от цветеча.*

ВЕЛИКДЕНЧЕ

*Великденче цвят люлее,
Зайо-байо му се смее
и му дума на закачка,
че е цвете за играчка.
— Сестро, кой те боядиса,
тъй червено те изписа?
Че кога джуджето свари,
та за присмех те нашари?
Пък отгоре цвят люлееш
и се гордо червенееш.
Не те бива, малко цвете,
ни за пролет, ни за лете...*

*А великденчето клето,
нажалено сред полето,
цвят към слънцето отвори
и на Зайо отговори:
— На Великден съм родено,
затова съм най-червено.
Затова ме тъй наричат
и децата ме обичат.*

КУКУРЯК

*Присмехулник кукуряк
кривна весело калпак.
И зашета по ливади,
по поляни и грамади.
Шеговит, подканя, буди
буболечки, пеперуди,
дребни, мънички мушички
и врабци и пойни птички.*

*Като ходи, виком вика
бледожълтата иглика,
ту овчарската торбица,
на синчеца годеница
и лютичето засмено
да излезе на зелено.
Че реки запяха бистри
и гората се разлисти.*

*Тънко писна кукуряка:
„Няма време да се чака!“
Но гласа му чуха всички,
и деца и пойни птички,
животинки и мушици,
все напети хубавици.
И разцъфнаха цветята
по горите и полята...
Чак тогава кукуряка
позасука си мустака,
и запя, засмян, унесен
пролетната чудна песен...*

ЗЕЛЕН ЗДРАВЕЦ ПЕЕШЕ

Зелен здравец пееше,
мечка му се смееше.
„Смей се, смей се, Мецано,
и ти, снежна поляно!
Скоро ще ми засвирят,
скоро ще ме подирят
все овчари-
другари
със овчици-
сестрици,
с кукуряче-
юначе
и кокиче-
момиче.
А врабеца-
кумеца
ще събуди гората
да ѝ листят листата...“

СРЕЩА

*Срещнаха се във полето
Зайо-Байо и шурчето.
Спряха до зелена шумка
на почивка, на раздумка.*

*— Де си ходило, другарче,
мързеливо цигуларче?
— Де не ходих, зайче сиво,
зайче сиво, закачливо.
Бяхме сбрани на седянка
у кумицата Лисанка.
Бяло платно кос тъчеше,
а синигерът предеше.
Най-работният — врабеца —
с човка теглеше конеца
и мотаеха совалки
две-три катерички малки.
Аз пък работа не диря —
най-обичам да си свиря.
Ами ти къде си било,
дългоухо зайче мило?*

*— Бях във близката горичка
за водица, за тревичка.
После слязох във селото,
беше почнало хорото.
Лудо скачаше пъдарят,
дваж по-лудо градинарят,
та в градините зелени
хрупях моркови червени...*

БРАТЧЕ И СЕСТРИЧЕ

*Братче и сестриче
на пътечка спрели,
минзухар видели.*

*Минзухар ги пита
тихо, от душица:
— Де така, дечица?*

*Отговарят двете —
братче и сестриче:
— Търсиме кокиче.*

*Китка да увием,
че е първо цвете
и го няма лете.*

*Върнем ли се в къщи,
с обич най-голяма
ще закичим мама!*

ПЕСНИЧКА

— *Бабо Месечинке,
бяла, побеляла,
много си ми рано
у дома огряла.*

— *Рано тръгнах, детко,
с първата звездица
трябва да приспивам
малките дечица.*

*Утре като почне
Слънчо да ги буди,
нека са отспали,
палави и луди!*

ТРОПЧО

*Тропчо днеска е сърдит,
изпоцапан, неумит.*

*Ту се качва по дувара,
ту с кокошките се кара,*

*па се блещи и се пули,
цъфналите сливи брули...*

*Ту котака ще удари
или по стените шари,*

*пише, драска и рисува,
но не може да кротува.*

*Ето вече зайци, мечки,
разни малки буболечки*

*и човеци най-напред,
наредени ред поред.*

*Той и баба си с метлата
нарисува на стената*

*как прегърбена и стара
само ходи и се кара.*

*Но за тая пакост дребна
баба му го пак издебна*

и го хвана и нашляпа,

че стените изпоцана.

*И удари го на плач
тоя палав рисувач...*

НАУКА СПОЛУКА

— *Момченце-
вrabченце,
къде си ранило
с перо и мастило?
Със книжка голяма,
без татко, без мама?...
Със молив, с тетрадка,
без кака си Радка?...*

— *Ех, чичко Септември,
недей ми се чуди —
нали ме събуди
да ида в гората
да уча с децата!
Калинка-малинка
и малкото мече
отидоха вече
да учат наука,
да стигнат сполука...*

ЮНАК

*Днес съм весел и честит,
че съм хубаво измит.
Като ясно слънце грея,
като рано птиче пея,
със охота сладко ям,
затова раста голям.
Затова между децата
най съм силен във играта,
боря ли се — все надвивам,
уморя ли се — почивам.
Рано ставам всеки ден,
да съм бодър и засмен,
и със бодра радост пея
сто години да живея.*

ПРИКАЗЧИЦА

Тръгнала ми баба,
време да не губи,
тръгнала, отишла
ряпа да наскуби.
Не намери ряпа,
бяла и червена,
и се върна баба
много уморена.
Па я пита дядо,
пита и се смее:
— Мари, пуста бабо,
ряпата къде е?
— Скубах, дядо, скубах,
ала във гората
срещнах Кумча Вълча,
па ми взе торбата.

ТРЪГНА БАБА

*Тръгна баба полечка
по таз козя пътечка.
Като ходи, не спира,
нито място намира
със зелена тревица —
да почине душица.
Бръмбари я изпасли,
че са едри порасли,
и немирни козици
с дълги, бели брадици.
Те се чудят и маят,
и се питат, не знаят,
де ли баба отива?...
— Пак за млада коприва,
да я стрие със трици
във големи паници,
да нахрани свинчета,
бабините момчета...*

ДЯДОВАТА ЧЕЛЯД

*Отиде дядо с торбата
за диви круши в гората.
Гора му мира не дава
и го на присмех задява:
— Де ти са, дядо, децата,
те да ти носят торбата,
те да отбрулят крушка,
ти да си виеш мустака?
— Как да ти кажа, горичке,
горо ле, моя сестричке,
малките в къщи играят,
пет са на лозе, копаят,
другите десет — жетвари,
нивите женат с другари...*

БАБИНО ВРЕТЕНЦЕ

*„Шарено вретенце,
бабино момченце,
нани, нани, нани,
баба ще те храни
с кашица от гъбки,
че си нямаш зъбки.
Моя дядо вече
много е далече.
Някога с колата
тръгна за гората,
тръгна и пропадна,
мечката го грабна.
Оттогава тука
никой не почука...“
Тъй си баба пее
и я сън люлее.*

ЩЪРКОВА ЛЮЛЧИЦА

На Иван Каралийчев

*Вързала е люлчица
щърковата булчица
на дрянова дрянка —
да е по̀ на сянка —
и под крива круша —
да ѝ пази суша.
В люлчицата, слабички,
две-три малки жабички,
като се люлеят,
тиха песен пеят:
„Ний не щеме люлчица!
Щърковата булчица,
тя е лакомия
с тази дълга шия.
И кога затрака,
знаем що ни чака.
Ами, божке милички,
дай ни малко силички
да отвържем люлката,
да уплашим булката,
да се чуди щърка
кой ли ѝ побърка,
кой ли я нападна,
че се връща гладна...“*

ДЕТЕ И ЗАЙЧЕ

ДЕТЕТО

Зайче, мило зайче,
сиво и страхливо,
що не ме поглеждаш,
що си горделиво?
Ще ти дам водица,
хрупкава тревичка,
после ще играем,
както ний си знаем.

ЗАЙЧЕТО

Бързам, детко, бързам
в близката горичка.
У дома остана
майка ми самичка —
да ми ший лапчунки
и кожухче ново,
като дойде зима
да ми е готово.
А пък аз отидох
да извикам кака,
тя живее близко,
долу под лещака.
Че на мама вече
аз съм ѝ отмена,
тя е остаряла
и е уморена.

ДЕТЕТО

Щом те чака майка,
бързай, зайче сиво,

тя поглежда вече
плахо и страхливо
и ти се надява
скоро да се върнеш,
та да я целунеш,
и да я прегърнеш.

ЗАЙЧЕТО

Сбогом, сбогом, детко,
а пък догодина,
щом се пукне пролет,
пак оттук ще мина.

МРАВКА КЪЩА ГРАДИЛА

*Мравка къща градила
до висока могила,
до иглича поляна
и тинтява засмяна.*

*С помагачи-играчи
и напети свирачи,
със комари-гайдари
и лениви зидари,
с бояджии-пчелици
и дюлгери-мушици.*

*Цяла пролет градили,
къщичката стъкмили:
с два комина високи
и прозорци широки.
Най-напред вратичка
от зелена тревичка.*

*Мравка гости покани
все от близки поляни.
Ала стана, що стана:
нашата мравка, горкана,
дорде къща отвори,
вятърът я събори!*

ЖАБЕШКО ХОРЦЕ

*Хванали се за ръце,
друсат весело хорце,
рипат малките жабчета,
между тях е най-напета
стара майка кекерица,
пременена хубавица...
А от срещните баири
ситно-ситно смок им свири,
смок им свири и напява,
и ги весело задява:
— Тъй ви искам, да се знае,
как напролет се играе,
ту назаде, ту напреде,
във хорцето няма ред.
Нека сте ми все засмяни
като горските поляни!
Ала ей че се зададе,
шарен щъркел се обади
и по старому затрака,
без да мисли, без да чака,
приблужи се и без страх
лаком глътна две от тях.
Бедните жабчета — ето,
развали им се хорцето.
А наблизо от върбака,
натъжено смок заплака...*

СИНИГЕР ЩЕРКА ЗАЖЕНИ

*Синигер щерка зажени
по тия поля зелени.*

*Покани млади сватбарки,
все кукувици болярки:*

*косове — горска дружина,
и още врабец роднина.*

*Ядоха, пиха, дордето
есен ги свари в полето*

*и черна врана заграка,
и дъждец ситен заплака*

*над равни, пусти полета,
над голи, боси врабчета...*

ЕСЕННА СРЕЩА

— Добър ти ден, Кума Лисано...

Къде си подранила рано?

— Отивам, Вълчо, към гората,
да купя дрешки за децата,
че есен ослани горите
и ниско паднаха мъглите.

— Пък аз, Лисанке, от селото

ще си набавя най-доброто:

и топли дрехи за децата,
фустан от вълна на жената,
фланелки, прежда и храница,
та да наситиме душица...

Отиде Вълчо във селото,

в кошарата му спря окото...

Невязъл още, и в капана
опашчицата му остана...

МИШКИ-УЧЕНИЦИ

*Вече и мишоците
почнаха уроците
горе на тавана
около капана.*

*Клекнали са всичките:
първом ученичките,
после учениците
до чувала с триците.
Уж ги учат старите
да четат букварите
и на школки песни
хубави и лесни.*

*Ала за мишоците
трудни са уроците.
Туй ужасно сметане,
писане и четене,
още рисувание
и естествознание...*

*Старият мишок
е учител строг.
С пръчицата шари,
де когото свари,
ако не внимават,
щом им преподават...*

*Ала ей капана
хлопна на тавана.
И отсреща маците
вирнаха мустаците.
С моливите, с книжките
пръснаха се мишките.*

ЗИМА ИДЕ

*Хей, хей, гарван стар!
Де си ходил? — По пазар...
Натоварих на колата
топли дрехи за децата.
Купих вълна сто къдели
и чорапи по-дебели,
две лисичета одрани,
да не мръзна като лани;
и кожухче, и терлички,
и за малките чепички.
А за веселата булка
ръкавици и качулка,
и чадърче за дъждец —
да се пука гол врабец.*

КОЙТО УЧИ, ЩЕ СПОЛУЧИ

*Седна зайчето на сянка
с батъовата си читанка,
седна между трън и цвете
и дълбоко се зачете.
Ту картинките занича,
ту пък ситно-ситно срича
разни песнички игриви
и гатанки причудливи,
пише, пише до забрава
и самичко си разправя.
Но отде го чу мухата,
сбра роднини от полята,
па ги пита, па им дума,
не нахалост, не на глума:
— Хей, роднини, я кажете,
и ти, сестро, ситно цвете,
под туй слънчице огряло,
пусто, де се е видяло
зайче под листова сянка
да се учи на читанка?
Нали мравката е умна,
нали си е сладкодумна,
тъй отвърна на мухата:
— Слушайте, добри роднини
от полета и градини,
книгата е днес за всички,
за деца и пойни птички —
трябва памет да береме,
трябва книги да четеме,
само оня ще сполучи,
който знае, който учи...*

МИШЕ ЦАРСТВО

*Стара Кота-Котарана,
денем, нощем — по тавана,
горделива и напета
гони бедните мишлета.
Не им дава захарница,
ни орехи, ни пшеница,
а пък има със чували;
и мишленцата неяли
цели дни така гладуват
и във дупките кротуват.*

*Но веднъж, сърдит и строг,
викна стария Мишок:
— Хей, мишоци и мишлета
от хамбари и полета,
утре вече ще решим —
ето зимата захвана,
царство трябва да свалим —
царството на Котарана.
И в зори в един хамбар
сбират се с мишока стар
и решават във съвета
всички мишки и мишлета
да се качат на тавана.
Щом задреме Котарана,
с зъби да я удушат
и от трона да свалят.
Ала тя не ще да знае,
не лежи, а все играе.
Ту се ближе, ту се търка
и преде, преде и мърка,*

*и нали е хитра — ето
доближи се до къшето,
дето мишите главички
стрелкат с глупави очички.
Па подскочи дяволита
зад чувалите прикрита
и едно мишленце хвана.
Пуста, стара Котарана!*

*Хукнаха да бягат всички —
и страхливи, и горкички —
но разбра от тоз урок
остарелия Мишок:
Котарана не е крива —
мише царство го не бива...*

ГЛУПАВАТА ВРАНА

Веднъж, в една градина,
събра Врабец дружина —
след тая зима тежка
да хапнат по черешка,
набързо и накратко
да си побъбрат сладко.
Но кацна без покана
до тях госпожа Врана,
пригладена, умита,
заграка гласовито:
— О, няма ли стражарин,
ловец или пъдарин
крадците да изгони
от върхове и клони!
Крадливите врабчета
от ниви и полета
на орляк долетяха
и всичко изкълваха...
За мен, горката врана,
черешка не остана!
А старата градина
на леля е роднина,
във нея още малки
играли сме игралки
и пели сме с листата,
със коса и децата!...
Тъй глупавата врана
да грака не престана.
Но чичо Пей премина
през шумната градина,
отблизо и далече

послуша, па си рече:
— Поврякай си, поврякай,
но мъничко почакай...
Сегичка, вранке, ето,
готов съм със чифтето!
И гръмна нависоко,
и екна нашироко...
А враната, горката,
отпусна си крилата
и клюмна като цвете
на чичо Пей в ръцете.
А той се хили, гледа,
от смях му чак приседа:
— Нали си хубавица,
на гаргите царица
за глупостта голяма
ще те напълня с слама...
И ще висиш на края
в училищната стая,
ще гледаш от стената,
кога четат децата,
кога четат наука
за мъдрост и сполука...

КОЛЕДАРИ

Свика хитрата Лисана
мързел Ежка и Мецана.
Размишляваха и трима
и решиха — тая зима,
Бъдни вечер щом ги свари,
да се сторят коледари.
Да обходят най-напред
всички къщи — ред по ред
от комшия до комшийка
и у баба попадийка,
че у нея — бог да чува —
тя с петел ще ги дарува.
— Вече работата стана —
каза хитрата Лисана. —
Гласовете ни са ясни,
пък и трима сме съгласни.
Истина е, ще сполучим,
ала трябва да научим
нова песен коледарска
за пред къщата болярска
на кметицата и кмета,
песен, дето не е пета.
— Вярно, права си, Лисано —
рече весело Мецана.
Само Ежко си мълчеше,
че да мисли го мързеше.
— Значи, всичко е решено
и почти е наредено. —
Пак повтори хитро Лиска,
па погледна и записка,
а след нея тежко Меца

поотпусна си гласеца.
Даже Ежско мързелан
викаше като одран.
Дълги дни и ноци пяха,
гласовете си деряха
тримата във хор чудесен...
Чудна коледарска песен!
Ала никой не виде
Бъдни вечер как дойде.
Дядо Коледа с брадата
оснежси навред земята.
Слезна с чудната шейничка,
със ботуши и торбичка,
пълна с нови армагани,
с боговици и колани.
Бъдни вечер тъй ги
свари наште чудни коледари.
Па се стегнаха за път
към селото да вървят.
Беше мразовита зима.
Бавно тръгнаха и трима
по отъпкания друм
без закачки и без шум.
Цяла вечер тъй вървяха
нийде никъде не спряха.
Светна най-подир селцето.
Светнаха звезди в небето.
И Лисанка проговори,
и на Ежка се кокори:
— Вече празникът удари,
стягайте се, коледари,
да запеем едногласно,
тихо, хубаво и ясно!
Тук е курникът на кмета,
пълен с ярки и петлета.
А до него е комшийка
нашта стара попадийка.

Тя добре ще ни гостува
и с петли ще ни дарува.
Ето ви — трапеза царска,
пейте песен коледарска!
И макар че гладни бяха,
тримата във хор запряха.
Тримата, във хор чудесен,
нова коледарска песен.
Чуха ярки и петлета,
и кметицата, и кмета,
и сърдития комшия
със добрата попадия.
Та ги погнаха в полето,
а високо от небето
като мънички свецици
тихо трепкаха звездици
и огряваха полята,
снеговете и земята,
и пътечките самички,
дето бягаха горкички
тези весели другари,
тези чудни коледари!...

Издание:

Йордан Стубел
Листило клонче

Съставител: Любомир Русанов
Корица: Мария Илиева-Ботева
Илюстрации: Георги Атанасов и др.
Редактор: Костадин Костадинов

Формат 16/56/84

Издателска къща „Пан“
ISBN 978-954-657-719-1

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.